

A KORA FEUDÁLIS MAGYAR ÁLLAM VÁLSÁGA ÉS MEGSZILÁRDULÁSA

István 1038-ban bekövetkezett halála után Orseolo Péter (nővére és a velencei dózse fia) követte a trónon.

Vazul megvakítása (András, Levente és Béla: Kijev, LO)

1038-41 Orseolo Péter:

- német és olasz zsoldosokkal veszi körül magát, a magyarokat megveti
- súlyos adókat rótt ki és zsarnoki módon sanyargatta a magyarokat. A magyar tanácsadókat lenézte, az idegeneket pártolta, az özvegy Gizella királynét javaiban megkárosította.

Aba Sámuel (1041-1044)

- 1041-ben a magyar főurak (a Vazul-pártiak 1041-ben) elűzték Pétert
- Aba Sámuel azonban zsarnoknak bizonyult
- halálát Gellért püspök megjövendölte.
- Célja: törzsi-nemzetségi társadalom visszaállítása – alacsonyrendűekkel veszi magát körül
- Köv.: az előkelők ellene fordulnak
- Köv.: Aba Sámuel Csanádon ötven főurat megöletett

Orseolo Péter (1044-1046)

- Péter német földre menekült: III. Henrik császár segítségével
- 1044. ménfői csata ⇒ hűbéreskü a császárnak
⇒ Emiatt az ország népe és a főurak összefogtak megdöntésére.
- 1046: Andrást és Leventét hazahívják (Gellért is a visszahívók között)
- 1046: pogánylázadás – a békési Vata vezetésével
- templomrombolás, keresztényirtás – Gellért püspök
- András és Levente: átmeneti megegyezés a pogányokkal, de később: leverik a lázadást

I. András (ur. 1046–1060).

- leverik a pogánylázadást
- Béla hazahívása: ducatus intézménye: Nyitra, Bihar, Al-Duna
- visszaveri III. Henrik támadásait (’50-’52). –Vértes, Zotmund-Pozsony
- Köv.: a császár békét kötött – Salamonhoz adta a lányát
- 1055. Tihanyi Apátság
- 1058: Tiszavárkony: korona vagy kard (Salamont már megkoronázta)

I. Béla (1060-1063)

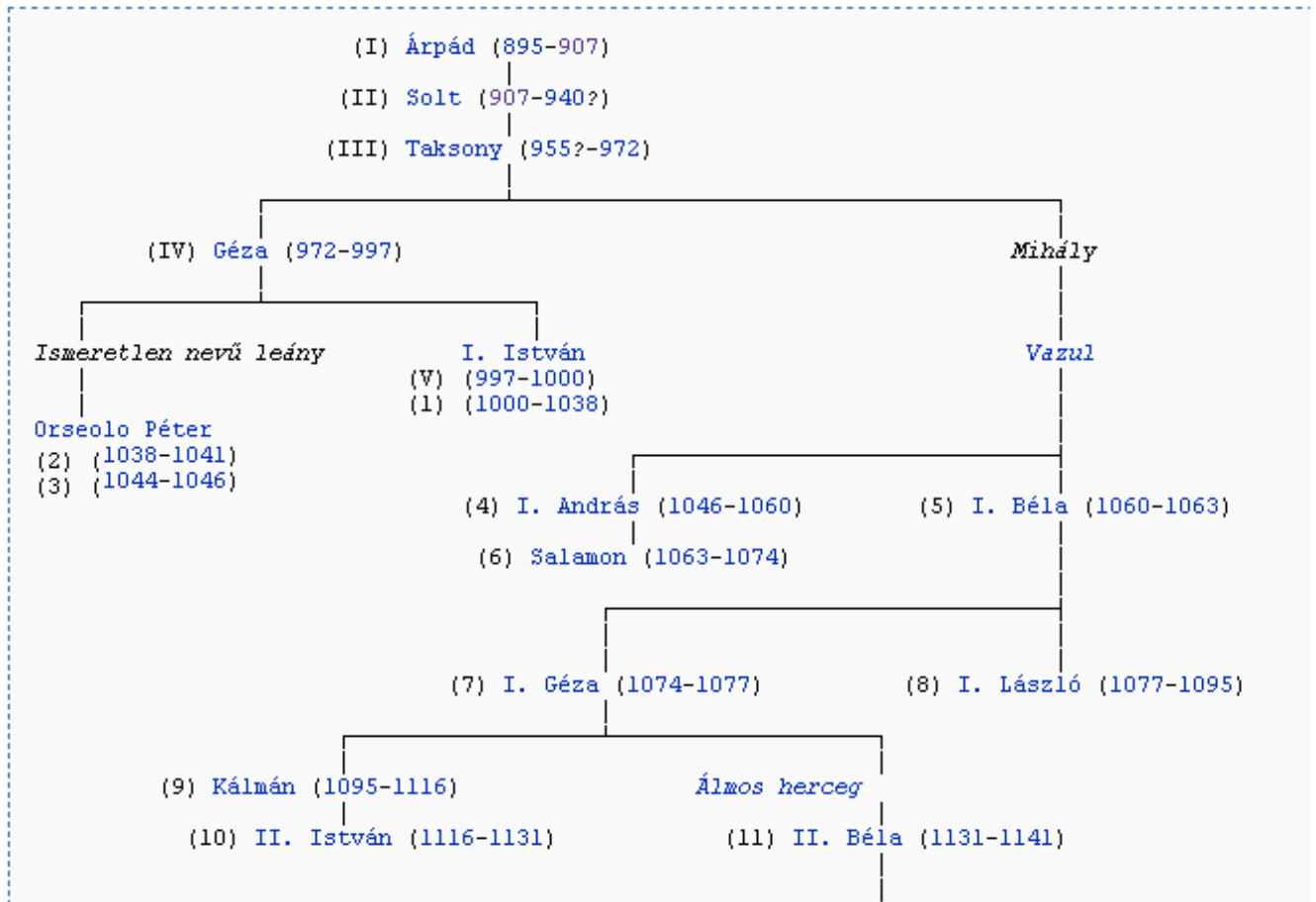
- Először Lengyelországba menekült, de:
- a ducatus elve alapján igényt tartott a trónra,- megtámadja Andrást és legyőzi - Salamon német földre menekül
- 1061. székesfehérvári gyűlés(ok: népszerűsíteni akarja magát)
- az összeseregltő pogány tömegeket leverik (Vata fia, János)
- Dömös: a trón rászakad ⇒ Géza és László Lengyelországba menekülnek Salamon elől

Salamon (1063-1074)

- András fia kerül a trónra. – német segítséggel, de:
- Győr: megegyezés a hercegekkel: a püspökök közbenjárására
- A hercegek megkapják apjuk dukátusát
- 1068. kerlési csata - hunok
- trónharcok - Géza és László hercegekkel -1074. mogyoródi csata

I. Géza(1074-1077)

- IV. Henrik Salamont támogatta ⇒
- a bizánci császár (Dukász Mihály)elismeri Gézát - korona – a mai Szent Korona alsó részeként ismert ún. görög korona
- Garamszentbenedek: bencés apátság

I. Szent László(1077-1095)

- már hercegeként kitűnt jó tulajdonságaival:- támogatja az egyházat-jó katona-jó diplomata

Külpolitika:

- VII. Gergely pápát támogatja IV. Henrikkel szemben – köv.:
- 1083-ban László felavattatta az első magyar szenteket: István, Imre, Gellért (Az ünnepekhez kapcsolódóan László szabadon bocsátotta Salamont) – addig: Visegrád
- 1091. Horvátország elfoglalása – emiatt szembekerül a pápával, ezért innentől IV. Henrik oldalára állt
- kunok támadását visszaveri, Szlavónia elfoglalása

Belpolitika:

- megszilárdítja az államrendet: -szigorú törvényeket hozott:
- okai: a függésbe kényszerített szabadok nem nyugodtak bele a helyzetbe –nem vették tudomásul az új tulajdonviszonyokat és az ország peremterületei felé vándoroltak, a még szabad területek felé.

magántulajdon védelme:

- lopás: egy tyúknál nagyobb érték ellopása esetén akasztás járt, ha rokon az illető, akkor eladják rabszolgának
- a bírói engedékenységet keményebben büntette, mint a túlkapást

vándormozgalmak ellen:

- kóborlók ellen: letelepítette őket

egyház erősítése:

- templomkerülés esetén verés jár. Pogány szokáshoz való visszatérés: egy ökör feláldozása

Könyves Kálmán(1095-1116):

Belpolitika:

- László halála után bátyja, I. Géza fiai – Kálmán és Álmos – vetélkedtek a koronáért
- Álmos hol összeesküvést szőtt Kálmán ellen, hol külföldön keresett támogatókat ügyének, végül Kálmán megvakított Álmost és annak kiskorú fiát, Bélát
- mérsékeltebb törvények:
- lopás: csonkítás a büntetés, de bizonyítani kell, tyúknál nagyobb értékért jár halál (lábasjóság)
- a kóborlók ellen ő is hoz törvényt
- csökken az alávetett rétegek közti különbség – ez egy új réteg kialakulását jelzi!
- a királyi birtokállomány növelése érdekében bevezette a háramlási jogot, vagyis a földbirtok a család kihalása esetén visszazállt a királyra
- a világi birtok megerősödésének a jele: páncélos vitéz kiállításának a kötelezettsége

Külpolitika:

- Folytatja a hódításokat: dalmát városok (Trau, Spalato, Zára), északi (halicsi) hadjárat
- 1098-ig: a magyar királyok viselték A Horvátország királya címet
- a pápa neheztelése ellen: lemondott a főpapok kinevezési jogáról
- XIII. századtól: bán kinevezése a tartomány élére

